

**CENTRUL EURO-ATLANTIC PENTRU REZILIENȚĂ DE LA
BUCUREȘTI. OPINII PRIVIND ROLUL SĂU ÎN CONSOLIDAREA
SECURITĂȚII REGIONALE**

**EURO-ATLANTIC CENTER FOR RESILIENCE IN BUCHAREST.
OPINIONS REGARDING ITS ROLE IN CONSOLIDATING
REGIONAL SECURITY**

*Conf. univ. dr. Liviu-Mihail MARINESCU**
*Colonel (r.) conf. univ. dr. Vasile BOGDAN***

Rezumat: Reziliența se referă la capacitatea multidimensională, esențială, de supraviețuire și prosperitate a subiectului sau colectivității, intervenită în raport cu manifestarea de provocări diverse. Paradigma rezilienței cuprinde ideea, mecanismul sau demersul revenirii stării afectate a subiectului, grupului social numeros, societății și statului la nivelul inițial, putând fi prezente chiar și creșteri surprinzătoare ale nivelului în viitor.

Securitatea națiunii sau aparținând alianțelor, nu pot fi conferite doar de dimensiunea militară. Trebuie avute în vedere aspectele de stabilitate și predictibilitate politică, bunăstarea și echilibrul economic, coeziunea socială, stabilitatea financiară, asigurarea resurselor diverse, precum și robustețea infrastructurii. Trebuie cunoscute cauzele decăderilor standardelor, știute momentele și posibilitățile de revenire, acceptate politicile și strategiile de redresare.

Constituirea Centrului Euro- Atlantic pentru Reziliență de la București a venit să sprijine cele două organizații de securitate, NATO și Uniunea Europeană, statele membre și cele partenere, să anticipeze, monitorizeze, pregătească și ofere răspuns eficient la diversitatea de crize și amenințări ale lumii actuale. Centrul are rol major pentru capacitățile NATO și Uniunii Europene de soluționare a crizelor, intervenite prin promovarea rezilienței, inovării și cooperării. Centrul are în vedere modalități multidisciplinare, accentul fiind realizat pe instituirea colaborării, schimbul de cunoștințe și bune practici - aspecte esențiale în pregătirea și răspunsul adecvat în situații de amenințări și crize.

Cuvinte cheie: Centru de reziliență, reziliență, pivot, potențare, cooperare, securitate colectivă, destindere, reziliența societății, reziliența statului.

Abstract: Resilience refers to the multidimensional, essential capacity for survival and prosperity of the subject or collective, intervened in relation to the manifestation of various challenges. The resilience paradigm includes the idea, the mechanism or the approach of returning the affected state of the subject, the numerous social group, the society and the state to the initial level, even surprising increases in the level may be present in the future.

* Universitatea Internațională Danubius, email: marinesculiviu@univ-danubius.ro.

** Universitatea Internațională Danubius, email: bogdan.vasile@univ-danubius.ro.

The security of the nation or belonging to the alliances cannot be conferred only by the military dimension. The aspects of political stability and predictability, economic well-being and balance, social cohesion, financial stability, the provision of diverse resources, as well as the robustness of the infrastructure must be taken into account. The causes of the decline in standards must be known, the moments and possibilities of recovery must be known, the recovery policies and strategies must be accepted.

The establishment of the Euro-Atlantic Center for Resilience in Bucharest came to support the two security organizations, NATO and the European Union, the member states and the partners, to anticipate, monitor, prepare and provide an effective response to the diversity of crises and threats of the current world. The center has a major role for NATO and the European Union's crisis resolution capabilities, intervened by promoting resilience, innovation and cooperation. The center envisages multidisciplinary ways, with the focus being on the establishment of collaboration, the exchange of knowledge and best practices - essential aspects in the preparation and adequate response in situations of threats and crises.

Keywords: *Center for resilience, resilience, pivot, empowerment, cooperation, collective security, relaxation, societal resilience, state resilience.*

Constituire și inaugurare

Centrul Euro- Atlantic pentru Reziliență de la București, denumit în continuare *Centrul*, a fost inaugurat în ziua de 31 mai 2021, fiind parte administrativă aflată în componența Ministerului Afacerilor Externe. *Centrul* reprezintă o structură de înalt nivel, interes și deschidere, privitoare la expertiza și cercetarea în domenii complexe, precum cel politic, social, militar, diplomatic și privitor la cooperarea cu diferite instituții de profil din lume.¹

Participanții la evenimentul politic major al inaugurării Centrului, personalități de top, au cunoscut o amplă, selectă reprezentare. În acest sens, au fost prezenți Președintele României, șeful Executivului și ministrul român al Afacerilor Externe - care s-a constituit ca fiind gazda evenimentului. Reprezentanții României au întâmpinat înalții demnitari prezenți la manifestare, domnul Mircea Geoană, Secretarul General Adjunct al NATO și domnul comisar Maroš Šefčovič, vicepreședintele Comisiei Europene pentru relații interinstituționale și prognoză. Au mai fost prezenți oficiali de nivel înalt din instituțiile sistemului securității naționale. Înființarea *Centrului* a fost decisă de șefii de stat și de guvern cu ocazia Summit-ului de la Bruxelles, desfășurat în 14 iunie 2021: „*We will continue to take a whole-of-government approach to enhancing the resilience of our societies. [...] We welcome the establishment of the Euro-Atlantic Centre for Resilience in Romania.*”²

¹ Gabriela-Elena Sîrbu, Viorel-Cătălin Mihalcea, Vasile Bogdan, *Problematika rezilienței în secolul al XXI-lea. Curs*, Editura CTEA, București, 2023, p.40.

² Misiunea Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență, disponibil la <https://e-arc.ro/2023/04/05/misiunea-centrului-euro-atlantic-pentru-rezilienta/>, accesat la 03.09.2024, (traducere din limba engleză: *Vom continua să adoptăm o abordare la nivelul*

Constituirea *Centrului*, ca structură componentă a administrației publice centrale, de înalt profesionalism și de riguroasă specializare, desemnează rolul și importanța României ca și pilon de stabilitate pentru cele două binecunoscute organizații de securitate - NATO și Uniunea Europeană. După cum se cunoaște, prin amplasarea României pe frontiera externă estică, graniță de sensibilitate sporită, țara noastră se regăsește în contact nemijlocit cu fluxul provocărilor multiple și continue care provin dinspre Răsărit.

Rolul și importanța

Reziliența poate fi apreciată ca emblema societății actuale, procesul de supraviețuire zilnic trebuind armonizat și optimizat permanent. Trebuie avut în vedere că după fiecare cădere a nivelului sau standardului deținut, omul, societatea și statul, trebuie să depună eforturi, să găsească soluții pentru recâștigarea nivelului deteriorat și crearea de posibilități de a merge mai departe.³

Reziliența reprezintă recuperarea nivelului deteriorat, abandonat, putându-se instala după stabilizarea sau oprirea descreșterii. Factorul social supus agresiunii va desfășura eforturi de stabilizare și refortificare, prin inițierea măsurilor și acțiunilor sincronizate, având ca scop depășirea situației dificile. Așadar, secvența revenirii (refortificării), reziliența în sine, va conține eforturi preponderent dinamice, active (diametral opuse secvenței rezistenței, care a cunoscut în trecut implicări preponderent statice).⁴

Centrul reprezintă un pilon de pondere majoră în eforturile de securitate ale NATO, amplificând semnificativ capacitățile Alianței de anticipare, monitorizare, pregătire și răspuns eficient la diversitatea de crize și amenințările actuale ale lumii. Acțiunile și inițiativele întreprinse de către instituție, pot sprijini cooperarea reală, eficientă și de durată, intervenită între actorii internaționali, esențială fiind pentru edificarea securității colective reale, în raport cu provocărilor secolului al XXI-lea.⁵

Centrul Euro-Atlantic de Reziliență are un rol major în potențarea capacității NATO și Uniunii Europene de soluționare a crizelor, posibilă prin promovarea amplă a rezilienței, inovării și cooperării, realizate între statele membre și parteneri. Instituția are în vedere modalități multidisciplinare, accentul fiind realizat pe instituirea colaborării, schimbul de cunoștințe și bune practici, aspecte critice pentru pregătirea și răspunsul adecvat în situații de criză. Centrul nu este autoritate națională în sfera

întregului guvern pentru a spori reziliența societăților noastre. [...] Salutăm înființarea Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență în România.)

3 Viorel-Cătălin Mihalcea, Gabriela- Elena Sîrbu, Vasile Bogdan, *Aspecte reziliente în crizele de securitate internă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2021, p.20.

4 Gheorghe Minculete, *Abordări relaționale ale rezilienței logisticii operaționale*, în *Lucrările Conferinței Științifice Internaționale Gândirea Militară Românească*, GMR noiembrie 2020, pp. 266-268.

5 Gabriela-Elena Sîrbu, Viorel-Cătălin Mihalcea, Vasile Bogdan, *Aspecte reziliente ale instituțiilor Uniunii Europene de securitate internă*, Ed. CTEA, București, 2021, p.76.

rezilienței și nu prezintă responsabilități operative. Prin HG 565 din 19 mai 2021 este stipulat că are menirea de a se constitui ca platformă pentru transferul de expertiză între domeniul guvernamental, spațiul privat, societatea civilă și zona universitară.⁶

Cerința fundamentală a activității *Centrului* are în vedere edificarea unor instrumente analitice fezabile, posibil a fi utilizate de diferite agenții și organizații, spre a evalua, aborda și soluționa amenințările adresate rezilienței. Standardizarea procedurilor va facilita comunicarea și cooperarea dintre instituții guvernamentale și parteneri, maximizând eficiența răspunsului la crize și scurtând timpul de reacție.⁷

Importanța *Centrului* derivă din faptul că securitatea, paradigma esențială a stabilității lumii actuale, definește, analizează și marchează decisiv problematica instituirii, potențării și finalizării rezilienței, ca factor de importanță critică pentru existența actorilor internaționali. Este evident că prăbușirea, distrugerea rezilienței societății și rezilienței statului, vor conduce la dispariția statelor de pe harta lumii.⁸

Centrul desfășoară activități complexe, gândite în sensul obiectivelor Uniunii Europene și NATO în domeniul rezilienței, fără a cunoaște relații de subordonare directe vreuneia dintre aceste instituții. Statutul și funcționarea *Centrului* sunt relativ similare existenței și modului de funcționare proprii *Hybrid Centre of Excellence de la Helsinki*. Prin existența și amplasarea sa, Centrul este în măsură să ofere expertiză și consultanță statelor din zona Mării Negre, actori internaționali care nu sunt în postura de membru al Uniunii Europene sau NATO (R. Moldova, Ucraina, Georgia etc).

Misiunea Centrului

Centrul reunește implicări multiple, structurate în domeniile concepției, analizei, prognozei, consultanței și expertizei, constituindu-se ca o punte solidă a colaborării extinse, intervenite în viitor.

Efortul major al *Centrului* este concentrat pe trei direcții:

- a). Reducerea/detensionarea și eliminarea provocărilor de securitate, intervenite prin prevenție, monitorizare și efort corectiv rezilient;
- b). Cunoaștere, gândire, integrare și acțiune rezilientă, asigurate la cote de înaltă valoare;
- c). Cooperare de amploare în domeniile educației, formării inițiale și celei continue, al exercițiilor complexe, destinate sporirii rezilienței.

⁶ Misiunea Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență, disponibil la <https://e-arc.ro/2023/04/05/misiunea-centrului-euro-atlantic-pentru-rezilienta/>, accesat la 04.09.2024.

⁷ Euro-Atlantic Resilience Forum, disponibil la <https://resilienceforum.e-arc.ro/>, accesat la 04.09.2024.

⁸ Administrația Prezidențială. *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024*. București, 2020, pp. 18-19.

Direcțiile de efort amintite cuprind elemente componente multiple, ce ilustrează sinergic viziunea complexă de funcționare, de lucru și relaționare internațională proprii *Centrului*.⁹

Centrul desfășoară cursuri specializate care satisfac aspectele reziliente majore, cu accent pe infrastructura de transport și pe sistemele de comunicații. Gama de cursuri este gândită, proiectată și pusă în aplicare de către experți în domeniul rezilienței. Cursurile sunt direcționate înspre profesioniștii din domenii și sectoare relevante (guvernamental, ONG-uri, privat), toate cunoscând roluri esențiale cu privire la sesizarea, monitorizarea, soluționarea și răspunsul la crize. Mentorii abilitați difuzează cunoștințe esențiale, lecții învățate, precum și bunele practici.

Gama curriculară este variată, inovatoare și amplă, cuprinzând discipline de mare utilitate. Paleta de discipline pornește de la bazele rezilienței, ajungând până la prezentarea de strategii de nivel avansat, recomandate spre utilizare în soluționarea situațiilor de urgență. Formele de pregătire, scenariile, cursurile și aspectele practice conțin rol-cheie pentru optimizarea competențelor profesionale și pregătirea participanților spre oferirea de răspunsuri eficiente la crize. Desfășurarea cursurilor se constituie ca investiție semnificativă pentru consolidarea rezilienței atât la nivel național cât și internațional.¹⁰

Abordarea proactivă și orientată spre obținerea de rezultate fezabile, cuantificabile în misiuni internaționale fac cunoscut angajamentul organizației privitor la îmbunătățirea capacităților de reziliență și pentru construirea siguranței, stabilității, durabilității și predictibilității viitorului. Prin angajarea sa, *Centrul* se constituie ca fiind partener de încredere, de referință în domeniile rezilienței și securității.¹¹

De asemenea, *Centrul* prezintă diplomaților români, diplomaților străini și funcționarilor guvernamentali aparținând statele membre UE și statelor partenere, sesiuni de formare inițială și cursuri avansate, destinate întăririi rezilienței. Centrul de Reziliență a mai desfășurat proiecte de interes și valoare ale Uniunii Europene și finanțate de către organizație, destinate întăririi rezilienței în cadrul dezinformării, războiului informațional și amenințărilor hibride, demersuri necesare standardizării instrumentelor analitice ale instituțiilor guvernamentale. Proiectele au avut în vedere creșterea interoperabilității și reducerii timpului de intervenție la provocări de securitate.¹²

Activarea treptată

Centrul a intrat în funcțiune în manieră etapizată, în succesiune logică, cunoscând o amploare crescândă. În mod practic, succesiunea a fost

9 Pagina oficială a Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență, disponibilă la <https://e-arc.ro/>, accesat la 04.09.2024.

10 Gabriela-Elena Sîrbu, Viorel-Cătălin Mihalcea, Vasile Bogdan, 2023, *Op.cit.*,p.42.

11 Euro-Atlantic Resilience Forum, disponibil la <https://resilienceforum.e-arc.ro/>, accesat la 04.09.2024.

12 Idem.

realizată prin creșterea gradului de încărcare, accentuarea capacității analitice proprii și amplificarea dimensiunii funcționale. În prima etapă, a fost instituit efortul individual specific începutului, așadar derulat în context național. În etapa ulterioară s-a procedat la încadrarea Centrului cu reprezentanți (specialiști și experți) internaționali, făcând posibil efortul privitor la colaborare extinsă. Spre realizarea obiectivelor *Centrului*, a fost instituit un set de *Working Group*-uri (Grupuri de Lucru). Acestea au vizat extinderea cunoașterii modalităților fezabile, efortul fiind solicitat de cerința pentru reziliență a statelor din vecinătatea NATO și UE. Prioritar, au fost avute în vedere cerințele preventive teoretice și de stopare a presiunilor anti-occidentale, oprirea ingerințelor privitoare la continuitatea guvernării și funcționării serviciilor esențiale. Au fost promovate eficient demersurile de reziliență societală, reziliența infrastructurii esențiale de transport, tehnologiile emergente și disruptive, crizele și situațiile de urgență, privind sistemele de comunicații și sistemele autosutenabile etc.

Impactul internațional

La seminarul NATO de la Riga din aprilie 2023, Centrul a prezentat viziunea euro-atlantică privitoare la reziliența societală. În coordonare cu NATO, Centrul depune eforturi de evaluare și susținere a rezilienței pentru state din zona Mării Negre. Centrul publică periodicul Euro-Atlantic Resilience Journal, organizând constant evenimente publice de profil (conferințe, seminarii, mese rotunde etc.), reunind cei mai relevanți actori în planul rezilienței și pentru a conștientiza publicul asupra rezilienței.¹³

Instituția demonstrează dorința, capacitatea și angajamentul diseminării expertizei și resurselor cu partenerii internaționali, transmițând impactul eforturilor proprii dincolo de granițele locale și naționale, spre consolidarea securității și rezilienței regionale și globale. Contribuțiile *Centrului* au sprijinit dezvoltarea competențelor profesionale, pregătirea, adaptarea și întărirea instituțiilor de securitate pentru contracararea diverselor tipuri de amenințări. Eforturile realizate promovează stabilitatea zonală, regională și globală, sprijină protejarea comunităților și sprijină păstrarea ordinii sociale față de incertitudinile actuale.¹⁴

Centrul este angajat în misiuni internaționale, realizând colaborări fructuoase cu organizații de nivel înalt, cum este EU Partnership Mission. Implicările au ca rol major consolidarea sistemelor de securitate, îmbunătățirea rezilienței și prevenirea crizelor în lume, îndeosebi în statele care receptează amenințări hibride. Rolul și importanța rezilienței devin tot mai critice atunci când sunt vizate amenințările diverse prezente, precum cele cibernetice și hibride, schimbările climatice sau presiunile geopolitice. Creșterea gradului de dependență față de tehnologie și digitalizare vor deveni mai evidente, ducând la creșterea numărului situațiilor

¹³ Misiunea Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență, disponibil la <https://e-arc.ro/-/2023/04/05/misiunea-centrului-euro-atlantic-pentru-rezilienta/>, accesat la 04.09.2024.

¹⁴ Pagina oficială a Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență, disponibilă la <https://e-arc.ro/>, accesat la 04.09.2024.

vulnerabilităților cibernetice. Ca urmare, echipamentele digitale și rețelele vor prezenta un rol sporit, funcționarea infrastructurilor critice amplificând necesitatea asigurării rezilienței în domeniul *cyber*.¹⁵

Eficiența instituției euro-atlantice

Eficiența în gestionarea provocărilor geopolitice se bazează pe necesitatea dezvoltării și aplicării strategiilor de reziliență la nivelul societății, posibile prin implicarea cetățenilor, promovarea competențelor esențiale, cât și sprijinirea cooperării internaționale. România, prin Centrul destinat rezilienței se manifestă cu rol de pivot regional pentru promovarea și implementarea politicilor de reziliență, inițiative, demersuri, proiecte, cursuri, pe tematici de reziliență civilă, cooperare în problematice gestionării crizelor și contracarării amenințărilor hibride. Eforturile enumerate plasează România în postura de actor dinamic, relevant pentru promovarea rezilienței la nivel regional și în context NATO și al Uniunii Europene.

Implementarea măsurilor proprii consolidării rezilienței statale, societale și ale individului, desfășurate pe spectrul ampleror provocări din secolul XXI reprezintă o condiție critică pentru asigurarea securității naționale și colective ale statelor celor două organizații. Importanța revenită rezilienței în contextul politicii de securitate face vizibil angajamentul Alianței de a oferi un răspuns adecvat amenințărilor emergente, consolidând modalitățile de conlucrare dintre statele membre și parteneri, prin forme de cooperare și partajare a cunoștințelor, posibilităților și resurselor.

Așadar, asigurarea rezilienței euro-atlantice în lumea viitorului impune adoptarea de abordări multilaterale, structurate pe cooperare și inovare, spre a putea contracara provocările în evoluție ale securității. Reziliența nu trebuie privită doar ca fiind capacitatea de a supraviețui amenințărilor, ci și privind adaptarea și devenirea omului ca fiind mai puternic în fața provocărilor de mâine.

Centrul a avut implicări în proiecte finanțate de Uniunea Europeană, demonstrându-se capacitatea de mobilizare a resurselor și de expertiză în domenii critice pentru securitatea lumii actuale. Instituția este preocupată de dezvoltarea și testarea unor strategii inovatoare și instrumente eficiente de lucru, sprijinind îmbunătățirea interoperabilității și reducerea timpului de răspuns la criză, aspect esențial pentru sincronizarea și eficiența reacției în provocările de securitate.¹⁶

CONCLUZII

Centrul Euro-Atlantic de Reziliență se constituie un exemplu elocvent al modalității NATO de angajament în conturarea răspunsului la

¹⁵ Euro-Atlantic Resilience Forum, disponibil la <https://resilienceforum.e-arc.ro/>, accesat la 04.09.2024.

¹⁶ Gabriela-Elena Sîrbu, Viorel-Cătălin Mihalcea, Vasile Bogdan, 2023, *Op.cit.* p.44.

provocările emergente din cadrul securității internaționale.¹⁷ Realizările Centrului sunt datorate efortului sinergic cu obiectivele proprii NATO și ale Uniunii Europene, fără subordonarea nemijlocită vreunei structuri a respectivelor organizații. România, ca gazdă a Centrului, s-a regăsit în postura de actor-cheie pentru definirea, promovarea și realizarea rezilienței în spațiul euro-atlantic. *Centrul* a dezvoltat cursul „*NATO Resilience Civil Experts*”, promovat sub egida Diviziei de Politică și Planificare a Apărării NATO. Cursul a subliniat, încă o dată, rolul major ce revine României în edificarea și sprijinirea agendei internaționale din domeniul rezilienței. În 2024, au fost programate trei iterații proprii cursului, în lunile martie, mai și octombrie la București. Cursuri deschise implicării experților în reziliență se constituie ca reprezentând o deosebită participare a României în consacrarea și promovarea conceptului de reziliență, atât în spațiul Mării Negre, cât și pentru toate statele membre NATO.¹⁸

Centrul Euro-Atlantic de Reziliență augmentează angajamentul NATO pentru consolidarea cunoștințelor, abilităților, rezilienței, procedurilor de instituire și adaptabilității proprii în fața noilor realități și provocări de natura securității. Este certă dorința de adaptare continuă a NATO în fața unui evantai amplu de amenințări emergente, probând flexibilitatea și relevanța proprie continuă în asigurarea păcii și stabilității lumii.

Centrul Euro-Atlantic de Reziliență se constituie a fi un pilon redevabil în politica și demersurile de securitate ale NATO, augmentând capacitățile Alianței de anticipare, pregătire și oferire a unui răspuns eficient la amenințări și crize. *Centrul* consolidează cooperarea dintre statele membre și parteneri - demers critic în edificarea securității colective durabile în condițiile provocărilor veacului al XXI-lea.

BIBLIOGRAFIE

- ESSEX A., *Miracole la îndemână. Alegeri care vindecă și construiesc reziliența*, București, Editura Curtea Veche, 2017;
- MIHALCEA V. C., SÎRBU G. E., BOGDAN V., *Aspecte reziliente în crizele de securitate internă*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2021;
- MINCULETE Gh., *Abordări relaționale ale rezilienței logisticii operaționale*, în *Lucrările Conferinței Științifice Internaționale Gândirea Militară Românească*, GMR, noiembrie 2020;

¹⁷ Euro-Atlantic Resilience Forum, disponibil la <https://resilienceforum.e-arc.ro/>, accesat la 04.09.2024.

¹⁸ Gabriela-Elena Sîrbu, Viorel-Cătălin Mihalcea, Vasile Bogdan, 2021, *Op.cit.*, p.77.

- SÎRBU G. E., MIHALCEA V.C., BOGDAN V., *Aspecte reziliente ale instituțiilor Uniunii Europene de securitate internă*, Editura CTEA, București, 2021;
- SÎRBU G. E., MIHALCEA V.C., BOGDAN V., *Problematika rezilienței în secolul al XXI-lea. Curs*, Editura CTEA, București, 2023;
- ***Administrația Prezidențială. *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024*. București, 2020;
- Misiunea Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență, disponibil la <https://e-arc.ro/2023/04/05/misiunea-centrului-euro-atlantic-pentru-rezilienta/>;
- Euro-Atlantic Resilience Forum, disponibil la <https://resilienceforum.e-arc.ro/>;
- Pagina oficială a Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență, disponibilă la <https://e-arc.ro/>.

